

YLIMÄÄRÄISTÄ MUUTOKSENHAKUA KOSKEVA HAKEMUS KORKEIMMALLE HALLINTO-OIKEUDELLE KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄVALTUUSTON PÄÄTÖKSEN 17.6.2022 § 9 PURKAMISEKSI

Hakija Keski-Suomen hyvinvointialue (3221318-2), Hoitajantie 1, 40620
Jyväskylä

yhteyshenkilö: johtava lakimies Johanna Aalto,
johanna.aalto@hyvaks.fi, p. 050 434 6544

Hakemus

Keski-Suomen hyvinvointialue hakee korkeimmalta hallinto-oikeudelta Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksen 17.6.2022 § 9 purkamista lainvastaisena, tiedoksiannon puuttumisen perusteella sekä yleisen edun vaatiessa päätöksen purkamista hallintoasioiden oikeudenkäyntiä koskevan lain (808/2019) 117 §:n 1 momentin 1-, 2 ja 3- kohtien sekä 2 momentin perusteella.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on oikeus hakea päätöksen purkamista, koska se on sekä asianosainen että viranomainen, jolla olisi ollut oikeus hakea valittamalla muutosta päätökseen.

Perustelut

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksenteko

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuusto (jäljempänä valtuusto) käsitteli 17.6.2022 kokouksessaan 2/2022 § 9 peruspääoman alentamista. Valtuusto hyväksyi kuntayhtymän hallituksen esityksen peruspääoman alentamisesta 24 miljoonalla eurolla, ja päätti liittää perustelumuioston päätökseen.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallitus on tehnyt 22.6.2022 (§ 142) päätöksen valtuuston kokouksen pöytäkirjan hyväksymisestä ja päätösten täytäntöönpanosta.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilintarkastaja on väliraportissaan suhtautunut peruspääoman alentamiseen alustavan kielteisesti ja ehdottanut Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaostolta eli Kuntakilalta lausunnon hankkimista. Se ei kuitenkaan antanut lausuntoa, joka on todettu Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymähallituksen kokouksessa 28.12.2022 § 257. Tämä on johtunut siitä, että sairaanhoitopiirin lausuntopyynnössä ei ole ollut sellaisia kirjanpito-oikeudellisia uusia

seikkoja, joihin uutta lausuntoa olisi annettava. Kuntakila viittaa antamaansa lausuntoon 127/2022 ja toteaa, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuvaamassa tilanteessa ei ole kyse pysyvästä palvelutoiminnan supistumisesta. Yhtymähallitus on asiakohdassa 28.12.2022 § 257 kuitenkin päättänyt, että peruspääoman alentaminen toimeenpannaan valtuuston lainvoimaisen päätöksen mukaisesti asiassa saadusta selvityksestä huolimatta ja vuodelta 2022 laadittava tilinpäätös valmistellaan tämän mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueen liittyminen asiaan

Kyseinen valtuuston päätös ja sitä koskevat toimenpiteet ovat tulleet Keski-Suomen hyvinvointialueen tietoon keväällä 2023, koska hyvinvointialue on vastannut sairaanhoitopiirin vuotta 2022 koskevan tilinpäätöksen valmistelusta.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä havaittiin, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston 17.6.2022 tekemä päätös (§ 9) on sekä lainsäädännön että siitä annettujen ohjeiden vastainen, eikä sitä ole ollenkaan annettu Keski-Suomen hyvinvointialueelle tiedoksi.

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri on tehnyt päätöksen, jolla on merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, vaikka päätöksenteko ei ole ollut kiireellinen, eikä hyvinvointialue ole antanut päätökselle suostumustaan (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta 616/2021, 39 §). Lain esitöiden mukaan (HE 241/2020 vp., s. 912) säännöksen tarkoituksena on ollut *"turvata kuntayhtymien onnistunut siirtäminen hyvinvointialueille sekä estää vaikutuksiltaan pitkäaikaisten ja taloudelliselta merkitykseltään suurten, hyvinvointialuetta sitovien päätösten tekeminen ilman hyvinvointialueen myötävaikutusta. Säännös rajoittaisi siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa sellaisissa luonteeltaan periaatteellisissa, uusissa tai laajakantoisissa asioissa, joista päättämisen olisi katsottava kuuluvan hyvinvointialueelle. Tällaisina voitaisiin pitää esimerkiksi päätöksiä, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen."* Ko. lain 39 §:n 2 momentissa todetaan, että hyvinvointialueella on valitusoikeus tällaisissa asioissa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen on tullut käsitellä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilinpäätös 30.6.2023 mennessä. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilintarkastaja on suositellut meneteltäväksi siten, että peruspääoman alentamista ei kirjata kirjanpitoon ja että asia avataan ja siitä päätetään hyvinvointialueen aluehallituksessa ja -valtuustossa tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Keski-Suomen hyvinvointialueen valmistelussa on noudatettu tilintarkastajan antamia ohjeita ja asia on kuvattu mahdollisimman perusteellisesti, ja asiassa on noudatettu lainsäädännön edellyttämää aikataulua. Tämän lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialue hakee kuntayhtymävaltuuston 17.6.2022 § 9 tekemän päätöksen purkamista ylimääräisen muutoksenhaulla

korkeimmalta hallinto-oikeudelta, jotta sekä tilinpäätöksen käsittely että päätöksenteko vastaavat sekä lainsäädäntöä että toisiaan, eikä asiasta jää epäselvyyttä miltään osin.

Purkuhakemuksen kohteena olevan päätöksen lainvastaisuus

Sairaanhoitopiirin jäsenkuntien velvoite kattaa taseeseen kertyneet alijäämät on tullut yksiselitteisesti voimassa olevasta lainsäädännöstä (Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta 616/2021, Kuntalaki 410/2015) ja lain esitöistä (HE 241/2020 vp.). Mahdollisen alijäämän on oltava katettuna kuntayhtymän viimeisessä, vuodelta 2022 laadittavassa tilinpäätöksessä.

Purkuhakemuksen kohteena olevassa alijäämän kattamista koskevassa päätöksenteossa ei ole myöskään noudatettu Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston (Kuntakila) ohjeita. Peruspääoman alentamista ei siten ole ollut mahdollista ottaa huomioon sellaisenaan vuotta 2022 koskevan tilinpäätöksen laadinnassa ja jonka johdosta päätöksen purkamista haetaan ylimääräisellä muutoksenhaulla. Menetetyn määrärajan palauttamista asiassa ei voida hakea, koska sairaanhoitopiirin toiminta on jo lakannut, eikä asiaa siten siellä voida uudelleen käsitellä.

Päätöksen purkamista vaativa yleinen etu

Lainsäädännössä ja sen esitöissä on edellytetty hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä, että kuntayhtymän alijäämä katetaan ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle. Tämä velvoite on asetettu lainsäädännössä kaikille kuntayhtymille yleisesti, ja sen toteutumiseen viranomaisien on tullut lainsäädännön mukaan ryhtyä. Koska näin ei Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston päätöksessä ole toimittu, edellyttää yleinen etu lainsäädännön noudattamista ja samalla myös kuntayhtymien tasavertaista kohtelua siten, että kaikilta edellytetään saman velvoitteen noudattamista. Jos päätöstä ei purettaisi, jäisi voimaan lainsäädännön vastainen päätös ja kuntayhtymien tilanteet eivät olisi yhdenvertaisia. Lisäksi se, että Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ei antanut peruspääoman alentamista koskevaa päätöstä ollenkaan tiedoksi Keski-Suomen hyvinvointialueelle, vaikka sillä oli merkittäviä hyvinvointialuetta taloudellisesti sitovia vaikutuksia, ei voi johtaa lainsäädännön vastaiseen lopputulokseen, jossa alijäämien kattamista ei veloitettaisi toteuttamaan lainsäädännön mukaisesti.

Taseeseen kertyneiden alijäämien lainsäädännöllinen ja ohjeistuksellinen tausta

1. Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta 616/2021

33 §: Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät

Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja HUS-sairaanhoitopiirin jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymään. Taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

41 §: Siirrettävän kuntayhtymän ja HUS-sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen

Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. HUS-sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat HUS-yhtymän hallitus ja HUS-yhtymän johtaja.

Hyvinvointialueen valtuuston ja HUS-yhtymän ylimmän toimielimen on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä.

Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien sekä HUS-sairaanhoitopiirin tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovelletaan muutoin, mitä kuntalaissa säädetään.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi, HE 241/2020 vp.

s. 908–909

33 §. Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät

”Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät. Pykälässä säädettäisiin kuntayhtymien ali- ja ylijäämien käsittelystä ennen hyvinvointialueelle siirtämistä. Kuntalain 117 §:n mukaan kuntayhtymän jäsenkunnat vastaavat kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on kuntayhtymän perussopimuksessa sovittu. Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenkuntien sekä HUS-sairaanhoitopiirin jäsenkuntien olisi pykälän mukaan katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä ennen

kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymään. Mahdollinen alijäämä tulisi siten olla katettuna kuntayhtymän viimeisessä, vuodelta 2022 laadittavassa tilinpäätöksessä. Mikäli hyvinvointialueelle siirtyvän kuntayhtymän taseeseen on kertynyt ylijäämiä, jäsenkunnilla olisi mahdollisuus päättää ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle.”

s. 912

41 §. Siirrettävän kuntayhtymän ja HUSin tilinpäätöksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen.

”Pykälässä säädettäisiin hyvinvointialueille siirrettävien kuntayhtymien ja HUS-sairaanhoitopiirin viimeisen tilinpäätöksen käsittelystä ja siihen liittyvästä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. Hyvinvointialueille siirrettävien kuntayhtymien kaikki toimielimet tarkastuslautakuntaa lukuun ottamatta lakkaavat kuntayhtymän siirtyessä hyvinvointialueelle. Siirtyvän kuntayhtymän tarkastuslautakunnan tulee kuitenkin osallistua vielä asianomaisen kuntayhtymän viimeisen toimintavuoden hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseen. Siirrettävän kuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa myös sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen. Kuntayhtymän tilinpäätöksen allekirjoittaminen tapahtuu kuntayhtymän jo lakattua tai HUS sairaanhoitopiirin osalta oikeushenkilöllisyyden muuttumisen jälkeen. Pykälän 1 momentin mukaan kuntayhtymän tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittaisivat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja sekä HUS:n osalta yhtymän hallitus sekä johtaja. Pykälän 2 momentin mukaan aluevaltuuston tulisi käsitellä tilinpäätökset ja päättää kuntayhtymän tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy.

Esityksen aluevaltuustolle tekisi muodollisesti hyvinvointialueen ja yhtymän oma tarkastuslautakunta, mutta esitys perustuisi sisällöllisesti siirretyn kuntayhtymän tarkastuslautakunnan valmisteluun. Pykälän 3 momentin mukaan siirrettävien kuntayhtymien, HUS-sairaanhoitopiirin ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovellettaisiin muutoin mitä kuntalaissa säädetään tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä. Lisäksi tilinpäätöksissä ja niiden käsittelyssä tulisi huomioida 33 §:n säännös siitä, että siirrettävien kuntayhtymisen mahdollisten alijäämien tulisi olla katettuina kyseisessä tilinpäätöksessä. Myös tilintarkastajan tulisi lausunnossaan todeta asian tila.”

3. Kuntalaki 410/2015

110 § Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. [\(21.5.2021/419\)](#)

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

112 § (19.12.2019/1368) Kirjanpito

Kunnan kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kirjanpitolakia. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja tämän lain 113–116 §:n, 120 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan sekä tämän pykälän 2 momentin nojalla annetun asetuksen soveltamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kunnan tilinpäätökseen kuuluvasta taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja niiden liitteenä olevista tiedoista sekä talousarvion toteutumisvertailusta ja toimintakertomuksesta, konsernitilinpäätöksestä ja sen liitetiedoista sekä

osavuositarkastuksista. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä palvelukohtaisista taloustiedoista.

113 § Tilinpäätös

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset seikat on ilmoitettava liitetiedoissa. (8.2.2019/175)

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

117 § Kuntayhtymän rahoitus

Kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, vastaavat jäsenkunnat siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on perussopimuksessa sovittu.

4. Kirjanpitolaki 1336/1997

1 luku 3 § Hyvä kirjanpitolaki

Kirjanpitovelvollisen on noudatettava hyvää kirjanpitolakia.

2 luku 1 §

Kirjanpitovelvollisen on merkittävä kirjanpitoonsa liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.

3 luku 2 § (29.12.2016/1376)

Tilinpäätöksen antama oikea ja riittävä kuva

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus.

3 luku 2 a § (29.12.2016/1376)

Olennaisuus yleisenä tilinpäätösperiaatteena

Tilinpäätöksessä esitettävä seikka on olennainen silloin, kun sen pois jättämisen tai väärin ilmoittamisen voidaan kohtuullisesti odottaa vaikuttavan päätöksiin, joita tiedon käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella. Vaikka seikka olisi yksittäisenä epäolennainen, olennaisuuden arviointi tulee kohdistaa kokonaisuuteen, jos samankaltaisia seikkoja on useita.

Sellaisen tilinpäätöstä koskevan seikan osalta, joka ei ole olennainen, oikean ja riittävän kuvan antamiseksi saadaan poiketa tämän lain säännöksestä, joka koskee:

- 1) tulon tai menon jaksottamista;*
- 2) omaisuus- tai velkaerän arvostamista;*
- 3) esittämistapaa;*
- 4) tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja; tai*
- 5) konsernitilinpäätöksen laatimista.*

Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta 2 luvun 1 §:n mukaiseen velvollisuuteen merkitä jokainen liiketapahtuma kirjanpitoon. Liitetietoihin on sisällytettävä selostus 2 momenttiin perustuvasta poikkeamisesta.

3 luku 6 § (30.12.2004/1304) Laatimisaika

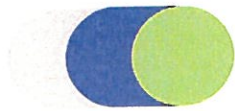
Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

3 luku 7 a § (30.12.2015/1620) Vastuu tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä kirjanpitoja ja aineistoja koskevasta luettelosta

Hallituksen tai muun vastaavan toimielimen jäsenen sekä toimitusjohtajan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevasta vastuusta säädetään asianomaista oikeushenkilöä koskevassa laissa. Sama vastuu koskee myös 2 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua luetteloa kirjanpidoista ja aineistoista.

8 luku 2 § Kirjanpitolautakunta

Kirjanpitolautakunta voi antaa ohjeita ja lausuntoja viranomaisten, elinkeinonharjoittajien tai kuntien järjestön taikka kirjanpitovelvollisen hakemuksesta. (30.12.2015/1620)

5. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston antamat lausunnot

a. Kuntakilan lausunto 113/2015

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto kuntayhtymän alijäämän kattamisesta jäsenkunnan kirjanpidossa (113/2015) Kuntajaoston lausunnon 113/2015 mukaan jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymään kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi esimerkiksi kuntayhtymän päättämillä muilla toimenpiteillä.

b. Kuntakilan lausunto 127/2022

Kuntalain perustelujen mukaan kirjanpidon toimenpiteenä peruspääoman alentaminen tase-erien välisenä siirtona on sallittu vain poikkeustapauksessa. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista silloin, kun kunnan tai kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Peruspääoman alentaminen on mahdollista esimerkiksi silloin, jos lailla muutetaan kuntien tai kuntayhtymien tehtäviä ja jos muutos vaikuttaa kunnan omaisuuteen ja rahoituksen tarpeeseen. Peruspääoman alentamisen soveltamista on tulkittava suppeasti.

Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa kuntayhtymän toiminta lakkaa lain nojalla, toiminta jatkuu hyvinvointialueen järjestämisvastuulla. Järjestämisvastuun siirtyminen ei vaikuta palvelutoiminnassa käytettävän omaisuuden eikä rahoituksen tarpeeseen. Kyse ei siten ole kuntalain perusteluissa ja kuntajaoston lausunnossa 121/2019 tarkoitetusta tilanteesta, jossa kuntayhtymän palvelutoiminta supistuisi ja pääomarahoituksen tarve pysyvästi vähenisi.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto katsoo, että kuntayhtymän alijäämien kattamista koskevan voimaannanolain säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että kuntien järjestämisvastuun aikana syntyneet kuntayhtymän menot jäävät kuntien rahoitettaviksi. Peruspääoman alentaminen alijäämien kattamiseksi merkitsisi sitä, että kunnat eivät vastaisi niiden järjestämisvastuun aikana syntyneistä kuntayhtymän menoista, vaan alijäämien määrä vähentäisi hyvinvointialueelle siirtyvää nettovarallisuutta.

Lausunto: Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 20 §:n mukainen kuntayhtymän siirtyminen hyvinvointialueelle ei ole kuntalain 110 §:n perustelujen tai kuntajaoston lausunnon 121/2019 tarkoittama tilanne, jossa kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Lausuntopyynnössä kuvatussa tilanteessa peruspääomaa ei ole mahdollista alentaa kirjanpidon toimenpiteenä tase-erien välisenä siirtona kuntayhtymän alijäämän kattamiseksi.

c. Keski-Suomen sairaanhoitopiirille 20.12.2022 annettu vastaus

Viitataan lausuntoon 127/2022 ja otettu erikseen kantaa, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuvaamassa tilanteessa ei ole kyse palvelutoiminnan supistumisesta.

Liitteet

1. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston päätös 17.6.2022 § 9
2. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymähallituksen päätös 22.6.2022 § 142
3. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymähallituksen päätös 28.12.2022 § 257
4. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunto 127/2022
5. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston sihteerin vastaus 20.12.2022
6. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perussopimus, voimassa 1.1.2009 alkaen

Hakemusta koskeva päätöksenteko ja hakemuksen allekirjoitus

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus 20.6.2023

Jan Tollet, hyvinvointialuejohtaja

§ 9 Peruspääoman alentaminen

Kuntayhtymähallitus 30.3.2022 § 81

Valmistelijat Talousjohtaja Aija Suntioinen, puh. 014 269 3370.

Taustaa

1.7.2021 voimaan tullut hyvinvointialuelainsäädäntö muutti sairaanhoitopiirin kertyneiden alijäämien kattamisen aikataulun. Yhteistyössä sairaanhoitopiirin jäsenkuntien kanssa laaditun talouden tasapainotusohjelman ja sairaanhoitopiirin hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan sairaanhoitopiirin talous oli tarkoitus tasapainottaa vuosien 2020-2024 aikana ja suunnitelman mukaan syntyneet alijäämät olisi katettu vuoden 2024 loppuun mennessä. Hyvinvointialuelainsäädännön myötä aikataulu muuttui siten, että sairaanhoitopiirin alijäämien tulee olla katettuna vuoden 2022 lopussa, ennen toiminnan siirtoa hyvinvointialueelle.

Valtuuston 10.12.2021 hyväksymässä vuoden 2022 talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa kertyneet alijäämät on tarkoitus kattaa useamman keinon yhdistelmällä: omaisuuden myynnillä, sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamisella ja tarvittaessa jäsenkuntien rahoituksella. Tavoitteeksi asetettiin, että peruspääoman alentamisella ja omaisuuden myynnillä saavutetaan noin 17 miljoonan euron vaikutus. Jäsenkuntien maksettavaksi jäisi noin 17 miljoonaa euroa. Mikäli tarkemman toteutussuunnittelun perusteella osoittautuu, että asetetut tavoitteet eivät voi toteutua, kasvaa jäsenkunnilta laskutettava osuus vastaavasti, jotta kokonaisuutena vaikutus on kertyneen alijäämän suuruinen. Lisäksi alijäämien kattamissuunnitelmassa oleellista on, että vuonna 2022 sairaanhoitopiirin normaalitoiminnassa päästään tavoitteeksi asetettuun tulokseen +/- 0 euroa eikä uutta alijäämää synny.

Alijäämän kattamisen keinot toteutetaan siten, että ne riittävät kokonaisuudessaan kattamaan kertyneet alijäämät ja ne on koostettu siten, että ne vaurioittavat mahdollisimman vähän sairaanhoitopiirin tai sen jäsenkuntien toimintaa ja taloutta. Suunniteltujen alijäämien kattamisen keinojen vaikutus vuoden 2022 tulokseen on huomioitu vuoden 2022 tulostavoitteessa, joka on + 33,8 M€. Ilman alijäämän kattamisen vaikutusta kuntayhtymän ja sairaanhoitotoiminnan tulostavoite vuodelle 2022 on +/- 0 euroa. Vuoden 2021 lopun kumulatiivinen alijäämä muodostui kokonaan sairaanhoitotoiminnan alijäämästä.

Sairaanhoitopiirin peruspääoma on tällä hetkellä 47 956 215,17 euroa. Hallitus päätti kokouksessaan 2.2.2022, että se käsittelee peruspääoman alentamista osana alijäämän kattamissuunnitelmaa hallituksen maaliskuun 2022 kokouksessa.

Perusteet peruspääoman alentamiselle

Peruspääoman alentamista on käsitelty mm. seuraavissa kirjanpidon ohjeissa:

- Kuntaliiton soveltamisohje kuntalain talouden tasapainottamista koskevasta säätelystä 24.11.2016
- Kuntaliiton Kunnan ja kuntayhtymän talousarviota ja -suunnitelmaa koskeva suositus (2011)
- Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje taseen laatimisesta (2016)
- Yleisohjeessa viitataan hallituksen esityksen 8/2006 perusteluihin ja kuntajaoston lausuntoon 2006/77
- Hallituksen esityksen 8/2006 perustelut

Kuntaliiton soveltamisohjeen (24.11.2016) mukaan alijäämää voidaan kattaa peruspääomasta määrätyin edellytyksin. Ohjeen mukaan yksi peruste peruspääoman alentamiselle voi syntyä silloin, jos korvausinvestointien keskimääräinen taso jää pysyvästi suunnitelmapoistoja olennaisesti alhaisemmaksi. Tällainen tilanne voi muodostua ohjeen mukaan silloin, kun kunta on lähimenneisyydessä toteuttanut suuria investointihankkeita ja toisaalta laajennus- tai uusinvestointihankkeita ei ole näköpiirissä lähitulevaisuudessa.

Vuoden 2022 hyväksytyn investointisuunnitelman mukaiset investoinnit ja lähivuosille (2023-2025) suunnitellut investoinnit ovat tasoltaan keskimäärin 6 m€ vuosittain. Poistojen taso on keskimäärin yli 30 m€ vuosittain. Korvausinvestointien taso poistoihin nähden on siis huomattavan alhainen. Keskimääräisten poistojen ja keskimääräisten korvausinvestointien erotus vuosina 2023-2025 on noin 24 m€. Sairaanhoitopiiri on investoinut viime vuosina merkittävästi uuteen sairaala Novaan, joka valmistui vuonna 2021. Lähitulevaisuudessa ei ole näköpiirissä laajoja investointihankkeita.

Ohjeen mukaan poistoista johtuva alijäämän kattaminen peruspääomasta voi tulla kysymykseen myös silloin, kun kunta tai kuntayhtymä on supistamassa palvelutuotantoaan esimerkiksi toimintojen ulkoistamisen johdosta tai muuttotappiosta johtuvan palvelutarpeen supistumisen vuoksi. Kun poistoja vastaavaa korvausinvestointien tulorahoitustarvetta ei ole, ei tilikauden tuloksen alijäämäisyys välttämättä merkitse kunnan maksuvalmiuden

kiristymistä. Näin ollen kunnan peruspääomaa voitaisiin käyttää alijäämän kattamiseen määrällä, joka vastaa keskimääräisten poistojen ja korvausinvestointien erotusta suunnittelukaudella.

Sairaanhoitopiirin toiminta on päättymässä vuoden 2022 lopussa. 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä vastaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Samalla muuttuu palvelujen rahoitusmalli. Hyvinvointialue saa jatkossa rahoituksen valtiolta laskennallisen rahoitusmallin perusteella. Hyvinvointialueen tulevassa rahoitusmallissa poistojen taso ei määritä saatavan tulo- ja rahoituksen tasoa eikä toisaalta sairaanhoitopiiristä siirtyvällä peruspääomalla ole merkitystä hyvinvointialueen maksuvalmiuteen.

Peruspääoman muutoksella ei ole vaikutusta myöskään sairaanhoitopiirin maksuvalmiuteen. Sairaanhoitopiirillä oli hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan suunnitelma alijäämien kattamisesta vuoden 2024 loppuun mennessä (kuntalain mukainen aikataulu). Hyvinvointialueuudistuksen 1.7.2021 voimaan tulleen lainsäädännön mukaan sairaanhoitopiirin alijäämien kattamisen aikataulu muuttui niin, että alijäämä tulee olla katettuna vuoden 2024 lopun sijaan vuoden 2022 lopussa. Tästä syystä vuoden 2022 tulos suunniteltiin tasapainoiseksi. Alijäämät ovat kertyneet kuitenkin vuoden 2021 loppuun mennessä. Vaikka peruspääomaa alennettaisiin, ei peruspääoman muutoksella käytännössä enää ole vaikutusta sairaanhoitopiirin vuoden 2022 maksuvalmiuteen.

Taseyhtälö

Ohjeen mukaan edellytys peruspääoman vähentämiselle on, että pitkäaikaisen pääomarahoituksen määrä taseessa ylittää pysyviin vastaaviin sitoutuneen pääoman määrän. Kuntaliiton kunnan ja kuntayhtymän talousarviota ja -suunnitelmaa koskevan suosituksen (2011) mukaan peruspääoman alentaminen voi tulla kyseeseen, jos peruspääoman ja arvonorotusrahaston yhteismäärä on suurempi kuin 2/3 pysyvien vastaavien määrästä.

Vaatus taseyhtälön toteutumisesta peruspääoman alentamisen yhteydessä ei näytä enää kattavasti pätevän. 1.7.2021 voimaan tulleen hyvinvointialuelainsäädännön mukaan kunnissa siirtyvä omaisuus ja kuntayhtymien peruspääoma osuudet käsiteltäisiin kunnan kirjanpidossa peruspääomaa alentamalla (voimaannpanolain 42§). Tässä yhteydessä ei kuitenkaan tarkastella peruspääoman ja kunnan pysyvien vastaavien välistä suhdetta. Kuntaliiton soveltamisohjeen mukaista taseyhtälöä ei siis noudateta tai edes tarkastella.

Edellä mainituin perustein sairaanhoitopiiri tulkitsee, että ohjeen mukainen pysyvien vastaavien ja peruspääoman suhde, ns. taseyhtälön toteutuminen ei ole enää relevantti tässä muuttuneessa tilanteessa. Edelleen sairaanhoitopiiri tulkitsee, että taseyhtälön toteutumista ei voida pitää edellytyksenä peruspääoman alentamiselle, sillä voimaannolain 42 § mukaisessa kirjanpitoikäsitellyssä sitä ei huomioida millään tavalla.

Toteutustapa

Sairaanhoitopiirin kumulatiivinen alijäämä 31.12.2021 oli 40,95 m€. Kirjanpito-ohjeiden mukaisesti peruspääoman alentaminen tehtäisiin vuonna 2022.

Hallituksen ehdotus Valtuusto päättää peruspääoman alentamisesta 24 miljoonalla eurolla, 23 956 215,17 euroon.

Päätös Hyväksyttiin.

Liitteet Alijäämän kattaminen peruspääomasta 30.3.2022

Päätöshistoria:

Kuntayhtymähallitus 30.3.2022 § 81

Valmistelijat Talousjohtaja Aija Suntioinen, puh. 014 269 3370.

Taustaa

1.7.2021 voimaan tullut hyvinvointialuelainsäädäntö muutti sairaanhoitopiirin kertyneiden alijäämien kattamisen aikataulun. Yhteistyössä sairaanhoitopiirin jäsenkuntien kanssa laaditun talouden tasapainotusohjelman ja sairaanhoitopiirin hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan sairaanhoitopiirin talous oli tarkoitus tasapainottaa vuosien 2020-2024 aikana ja suunnitelman mukaan syntyneet alijäämät olisi katettu vuoden 2024 loppuun mennessä. Hyvinvointialuelainsäädännön myötä aikataulu muuttui siten, että sairaanhoitopiirin alijäämien tulee olla katettuna vuoden 2022 lopussa, ennen toiminnan siirtoa hyvinvointialueelle.

Valtuuston 10.12.2021 hyväksymässä vuoden 2022 talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa kertyneet alijäämät on tarkoitus kattaa useamman keinon yhdistelmällä: omaisuuden myynnillä, sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamisella ja tarvittaessa jäsenkuntien rahoituksella. Tavoitteeksi asetettiin, että peruspääoman alentamisella ja omaisuuden myynnillä saavutetaan noin

17 miljoonan euron vaikutus. Jäsenkuntien maksettavaksi jäisi noin 17 miljoonaa euroa. Mikäli tarkemman toteutussuunnittelun perusteella osoittautuu, että asetetut tavoitteet eivät voi toteutua, kasvaa jäsenkunnilta laskutettava osuus vastaavasti, jotta kokonaisuutena vaikutus on kertyneen alijäämän suuruinen. Lisäksi alijäämien kattamissuunnitelmassa oleellista on, että vuonna 2022 sairaanhoitopiirin normaalitoiminnassa päästään tavoitteeksi asetettuun tulokseen +/- 0 euroa eikä uutta alijäämää synny.

Alijäämän kattamisen keinot toteutetaan siten, että ne riittävät kokonaisuudessaan kattamaan kertyneet alijäämät ja ne on koostettu siten, että ne vaurioittavat mahdollisimman vähän sairaanhoitopiirin tai sen jäsenkuntien toimintaa ja taloutta. Suunniteltujen alijäämien kattamisen keinojen vaikutus vuoden 2022 tulokseen on huomioitu vuoden 2022 tulostavoitteessa, joka on + 33,8 M€. Ilman alijäämän kattamisen vaikutusta kuntayhtymän ja sairaanhoitotoiminnan tulostavoite vuodelle 2022 on +/- 0 euroa. Vuoden 2021 lopun kumulatiivinen alijäämä muodostui kokonaan sairaanhoitotoiminnan alijäämästä.

Sairaanhoitopiirin peruspääoma on tällä hetkellä 47 956 215,17 euroa. Hallitus päätti kokouksessaan 2.2.2022, että se käsittelee peruspääoman alentamista osana alijäämän kattamissuunnitelmaa hallituksen maaliskuun 2022 kokouksessa.

Perusteet peruspääoman alentamiselle

Peruspääoman alentamista on käsitelty mm. seuraavissa kirjanpidon ohjeissa:

- Kuntaliiton soveltamisohje kuntalain talouden tasapainottamista koskevasta säätelystä 24.11.2016
- Kuntaliiton Kunnan ja kuntayhtymän talousarviota ja -suunnitelmaa koskeva suositus (2011)
- Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje taseen laatimisesta (2016)
- Yleisohjeessa viitataan hallituksen esityksen 8/2006 perusteluihin ja kuntajaoston lausuntoon 2006/77
- Hallituksen esityksen 8/2006 perustelut

Kuntaliiton soveltamisohjeen (24.11.2016) mukaan alijäämää voidaan kattaa peruspääomasta määrätyin edellytyksin. Ohjeen mukaan yksi peruste peruspääoman alentamiselle voi syntyä silloin, jos korvausinvestointien keskimääräinen taso jää pysyvästi suunnitelmapoistoja olennaisesti alhaisemmaksi. Tällainen tilanne voi muodostua ohjeen mukaan silloin, kun kunta on lähimenneisyydessä toteuttanut suuria investointihankkeita ja

toisaalta laajennus- tai uusinvestointihankkeita ei ole näköpiirissä lähitulevaisuudessa.

Vuoden 2022 hyväksytyn investointisuunnitelman mukaiset investoinnit ja lähivuosille (2023-2025) suunnitellut investoinnit ovat tasoltaan keskimäärin 6 m€ vuosittain. Poistojen taso on keskimäärin yli 30 m€ vuosittain. Korvausinvestointien taso poistoihin nähden on siis huomattavan alhainen. Keskimääräisten poistojen ja keskimääräisten korvausinvestointien erotus vuosina 2023-2025 on noin 24 m€. Sairaanhoitopiiri on investoinut viime vuosina merkittävästi uuteen sairaala Novaan, joka valmistui vuonna 2021. Lähitulevaisuudessa ei ole näköpiirissä laajoja investointihankkeita.

Ohjeen mukaan poistoista johtuva alijäämän kattaminen peruspääomasta voi tulla kysymykseen myös silloin, kun kunta tai kuntayhtymä on supistamassa palvelutuotantoaan esimerkiksi toimintojen ulkoistamisen johdosta tai muuttotappiosta johtuvan palvelutarpeen supistumisen vuoksi. Kun poistoja vastaava korvausinvestointien tulorahoitustarvetta ei ole, ei tilikauden tuloksen alijäämäisyys välttämättä merkitse kunnan maksuvalmiuden kiristymistä. Näin ollen kunnan peruspääomaa voitaisiin käyttää alijäämän kattamiseen määrällä, joka vastaa keskimääräisten poistojen ja korvausinvestointien erotusta suunnittelukaudella.

Sairaanhoitopiirin toiminta on päättymässä vuoden 2022 lopussa. 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä vastaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Samalla muuttuu palvelujen rahoitusmalli. Hyvinvointialue saa jatkossa rahoituksen valtiolta laskennallisen rahoitusmallin perusteella. Hyvinvointialueen tulevassa rahoitusmallissa poistojen taso ei määritä saatavan tulorahoituksen tasoa eikä toisaalta sairaanhoitopiiristä siirtyvällä peruspääomalla ole merkitystä hyvinvointialueen maksuvalmiuteen.

Peruspääoman muutoksella ei ole vaikutusta myöskään sairaanhoitopiirin maksuvalmiuteen. Sairaanhoitopiirillä oli hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan suunnitelma alijäämien kattamisesta vuoden 2024 loppuun mennessä (kuntalain mukainen aikataulu). Hyvinvointialueuudistuksen 1.7.2021 voimaan tulleen lainsäädännön mukaan sairaanhoitopiirin alijäämien kattamisen aikataulu muuttui niin, että alijäämä tulee olla katettuna vuoden 2024 lopun sijaan vuoden 2022 lopussa. Tästä syystä vuoden 2022 tulos suunniteltiin tasapainoiseksi. Alijäämät ovat kertyneet kuitenkin vuoden 2021 loppuun mennessä. Vaikka peruspääomaa alennettaisiin, ei peruspääoman muutoksella käytännössä enää ole vaikutusta sairaanhoitopiirin vuoden 2022 maksuvalmiuteen.

Taseyhtälö

Ohjeen mukaan edellytys peruspääoman vähentämiselle on, että pitkäaikaisen pääomarahoituksen määrä taseessa ylittää pysyviin vastaaviin sitoutuneen pääoman määrän. Kuntaliiton kunnan ja kuntayhtymän talousarviota ja -suunnitelmaa koskevan suosituksen (2011) mukaan peruspääoman alentaminen voi tulla kyseeseen, jos peruspääoman ja arvonkorotusrahaston yhteismäärä on suurempi kuin 2/3 pysyvien vastaavien määrästä.

Vaatus taseyhtälön toteutumisesta peruspääoman alentamisen yhteydessä ei näytä enää kattavasti pätevän. 1.7.2021 voimaan tulleen hyvinvointialuelainsäädännön mukaan kunnissa siirtyvä omaisuus ja kuntayhtymien peruspääoma osuudet käsiteltäisiin kunnan kirjanpidossa peruspääomaa alentamalla (voimaannpanolain 42§). Tässä yhteydessä ei kuitenkaan tarkastella peruspääoman ja kunnan pysyvien vastaavien välistä suhdetta. Kuntaliiton soveltamisohjeen mukaista taseyhtälöä ei siis noudateta tai edes tarkastella.

Edellä mainituin perustein sairaanhoitopiiri tulkitsee, että ohjeen mukainen pysyvien vastaavien ja peruspääoman suhde, ns. taseyhtälön toteutuminen ei ole enää relevantti tässä muuttuneessa tilanteessa. Edelleen sairaanhoitopiiri tulkitsee, että taseyhtälön toteutumista ei voida pitää edellytyksenä peruspääoman alentamiselle, sillä voimaannpanolain 42 § mukaisessa kirjanpitokäsittelyssä sitä ei huomioida millään tavalla.

Toteutustapa

Sairaanhoitopiirin kumulatiivinen alijäämä 31.12.2021 oli 40,95 m€. Kirjanpito-ohjeiden mukaisesti peruspääoman alentaminen tehtäisiin vuonna 2022.

Sairaanhoitopiirin johtajan ehdotus

Hallitus päättää esittää valtuustolle, että se päättää peruspääoman alentamisesta 24 miljoonalla eurolla, 23 956 215,17 euroon.

Päätös

Sairaanhoitopiirin johtaja täydensi kokouksessa ehdotustaan seuraavasti:

"Perustelumuistio liitetään päätökseen."

Sairaanhoitopiirin johtajan kokouksessa täydentämä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 142

Valtuuston kokouksen 17.6.2022 pöytäkirja

Valmistelijat

Hallintopäällikkö Seija Saarelainen, puh. 014 269 1674.

Valtuuston pöytäkirja, asiakohdan esittelyteksti ja päätösehdotus tallennetaan hallituksen kokousaineistoon valtuuston kokouksen jälkeen.

Hallituksen kokoukseen osallistuville jaetaan 17.6.2022 pidetyn valtuuston kokouksen tarkastamaton pöytäkirja.

Valtuusto käsitteli tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2021 sekä päätti esittää hallitukselle seuraavat kysymykset:

1. Pitääkö alijäämän kattamissuunnitelma?
 - Miten varmistetaan talouskuri ja talouden seuranta?
 - Miten varmistetaan kuntien luottamus?

2. Miten varmistetaan parempi riskienhallinta?

Lisäksi valtuusto päätti, että hallituksen vastaukset käsitellään 14.10.2022 pidettävässä valtuuston kokouksessa.

Valtuusto merkitsi tiedoksi vuoden 2021 henkilöstökertomuksen.

Valtuusto päätti, että tilikauden alijäämä - 26.361.567,37 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan tilikauden alijäämäksi. Valtuusto päätti, että tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy poikkeamat valtuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin. Valtuusto merkitsi tiedoksi vuoden 2021 tilintarkastuskertomuksen ja päätti myöntää vastuuvapauden kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 2021 edellyttäen, että kuntayhtymän valtuusto hyväksyy tarkastuksen tuloksina mainitut talousarviopoikkeamat.

Valtuusto päätti peruspääoman alentamisesta 24 miljoonalla eurolla, 23 956 215,17 euroon.

Valtuusto hyväksyi osavuosisikatsauksen 1.1.-30.4.2022 ja merkitsi tiedoksi sen, että talousarviomuutosta esitetään valtuustolle myöhemmin. Valtuusto päätti lisätä Jyväskylän kaupunginhallituksen ohjeen päätöksen liitteeksi.

Valtuustoaloitteita ei ole tehty 25.5.2022 mennessä.

Pöytäkirja pidetään nähtävänä 1.7.2022 sairaanhoitopiirin internetsivuilla www.sairaalanova.fi.

Minkään valtuuston päätöksen toimeenpano ei tee päätökseen mahdollisesti kohdistuvaa valitusta aiheettomaksi.

**Sairaanhoitopiirin
johtajan ehdotus**

Hallitus toteaa, että valtuuston päätökset ovat laillisia, niitä ei ole tehty virheellisessä järjestyksessä, ne eivät mene valtuuston toimivaltaa ulommaksi eivätkä muutoin ole lainvastaisia.

Päätös

Hyväksyttiin.

Liitteet

Valtuusto pöytäkirja 17.6.2022

§ 257

Lausuntopyyntö Kirjanpitolausutakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaostolta (Kuntakila)

Valmistelijat

Talousjohtaja Aija Suntioinen, puh. 014 269 3370.

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri pyysi lausuntoa Kirjanpitolausutakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaostolta (Kuntakila) hallituksen päätöksen mukaisesti.

Kirjanpitolausutakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on 20.12.2022 käsitellyt sairaanhoitopiirin lausuntopyynnön ja päättänyt, ettei se anna asiasta uutta lausuntoa vaan lausuntopyyntöön vastataan sihteerin kirjeellä. Jaoston vastauksen mukaan lausuntopyyntö ei sisältänyt sellaisia kirjanpito-oikeudellisia seikkoja, että hyvinvointialue- ja kuntajaoston tulisi hyvän kirjanpitotavan yleiseksi ohjaamiseksi antaa uusi lausunto.

Sairaanhoitopiiri on pyytänyt asiasta lausuntoa sairaanhoitopiirin tilintarkastajalta 20.12.2022.

Vs. sairaanhoitopiirin johtajan (johtajaylilääkärin) ehdotus

Päätösesitys täydennetään hallituksen kokouksessa tilintarkastajan lausunnon perusteella.

Päätös

Vs. sairaanhoitopiirin johtaja (johtajaylilääkäri) täydensi kokouksessa ehdotustaan seuraavasti:

"Sairaanhoitopiirin tilintarkastajalta saadun vastauksen mukaan Kuntakilan sihteerin vastauksessa on selkeästi kielteinen suhtautuminen peruspääoman alentamiseen. Tilintarkastaja ei kuitenkaan voi suoraan todeta, että kuntayhtymä ei voisi toimia valtuuston päätöksen mukaan, sillä peruspääoman alentaminen kuuluu valtuuston toimivaltaan. Tällaisten perustavaa laatua olevien kysymysten ratkaiseminen on oikeuskäytännössä katsottu kuuluvan kunnallisen itsehallinnon piiriin. Mikäli peruspääomaa alennetaan valtuuston lainvoimaisen päätöksen mukaan, sillä voi olla vaikutusta tilintarkastuskertomukseen. Hallitus päättää, että peruspääoman alentaminen toimeenpannaan valtuuston lainvoimaisen päätöksen mukaisesti. Vuodelta 2022 laadittava tilinpäätös valmistellaan tämän mukaisesti. Tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä todetaan pyydetty lausunto ja siihen saatu Kuntakilan sihteerin vastaus."

Sairaanhoitopiirin johtajan kokouksessa täydentämä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Valtuuston II varapuheenjohtaja Ilkka Pernu, hallituksen jäsenet Markku Puro ja Kaisa Garedew, sairaanhoitopiirin johtaja Juha Paloneva ja talousjohtaja Aija Suntioinen poistuivat kokouksesta esteellisinä (yhteisöjäävi) asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Pykälän toiseksi pöytäkirjantarkastajaksi valittiin Jaakko Kaistinen.

Päätöshistoria:

Kuntayhtymähallitus 9.12.2022 § 231

Sairaanhoitopiirin johtaja antaa kokouksessa ajankohtaiskatsauksen seuraavista asioista:

- sairaanhoitopiirin toiminta ja talous,
- Sairaala Novan toiminta sekä
- osakkuusyritysten toiminta.

Sairaanhoitopiirin johtajan ehdotus

Hallitus merkitsee tiedoksi sairaanhoitopiirin johtajan katsauksen.

Päätös

Sairaanhoitopiirin johtaja täydensi kokouksessa ehdotustaan seuraavasti: "Sairaanhoitopiirin alijäämät tulee kattaa vuoden 2022 tilinpäätöksen yhteydessä.

Alkuvuoden 2022 aikana selvitettiin eri vaihtoehtoja alijäämän kattamiseksi. Vuoropuhelua käytiin sekä jäsenkuntien että tilintarkastajan kanssa. Sairaanhoitopiirin valtuusto päätti kokouksessaan 17.6.2022 (§ 9), että osa alijäämästä (24 miljoonaa euroa) katetaan peruspääomaa alentamalla. Valtuuston päätös on lainvoimainen.

Kokouksessaan 25.11.2022 sairaanhoitopiirin tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastajan väliraportin. Raporttiin sisältyy uusi suositus, jonka mukaan sairaanhoitopiirin tulisi pyytää asiasta lausunto Kilan hyvinvointialue- ja kuntajaostolta (Kuntakila).

Ehdotan, että sairaanhoitopiirin hallitus päättää pyytää asiasta lausunnon Kuntakilalta ja saattaa tämän lausuntopyyntönsä tiedoksi valtuustolle."

Asiasta käydyn keskustelun kuluessa hallituksen jäsen Kaisa Garedew esitti päätösehdotuksesta poiketen, että lausuntoa ei pyydetäisi.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että Garedewin muutosehdotus raukesi kannattamattomana ja, että sairaanhoitopiirin johtajan kokouksessa täydentämä ehdotus hyväksyttiin.

Tämä päätös tarkastettiin kokouksessa julkilukemalla.

Kuntayhtymävaltuusto 9.12.2022 § 11

Hallituksen ehdotus Valtuusto päättää merkitä hallituksen päätöksen tiedoksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Kuntayhtymän alijäämän kattaminen peruspääomaa alentamalla

22.3.2022 9.33

TIEDOTE

Numero

127

Asiasanat

Alijäämä. Peruspääoma. Kuntayhtymä. Sote-uudistus.

Lausuntopyyntö

Sairaanhoidopiiriin kuntayhtymä on pyytänyt kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausuntoa siitä, voidaanko kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kattaa peruspääomaa alentamalla.

Kuntayhtymän hallitus on päättänyt esittää valtuustolle, että kuntayhtymän 31.12.2021 alijäämä katetaan alentamalla kuntayhtymän peruspääomaa.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymän suoritehinnoittelun perustana on omakustannushinta, joka sisältää suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset sekä pääomakustannukset. Välittömien ja välillisten kustannusten tulee perustua todellisiin kustannuksiin. Pääomakustannukset sisältävät suunnitelman mukaiset poistot. Perussopimuksen mukaan kuntayhtymä vastaa tilikauden alijäämän sekä kuntayhtymän taseeseen sisältyvän alijäämän kattamisesta kuntalain 110 § 3 momentin mukaisesti, josta tulee esittää erillinen talouden ja toiminnan sopeuttamissuunnitelma osana kuntayhtymän asianomaisen tilivuoden tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. Tilikauden alijäämä katetaan ensisijaisesti kuntayhtymän toimintaa tehostamalla.

Edelleen perussopimuksen mukaan jäsenkunnan osuus kuntayhtymän varoihin sekä vastuu veloista ja velvoitteista määräytyvät peruspääoman jäsenkuntaosuuksien suhteessa.

Säännökset ja ohjeet

Kirjanpitolaki (1336/1997)

Kirjanpitolain 2:1 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen on merkittävä kirjanpitoonsa liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.

Kirjanpitolain 3:2.1 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus.

Kuntalaki (410/2015)

Kuntalain 112.1 §:n mukaan kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain 113–116 §:n, 120 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan sekä kunnan tilinpäätöstietoja koskevan asetuksen soveltamisesta kunnissa ja kuntayhtymissä.

Kuntalain 113.3 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Toukokuussa 2021 voimaan tulleella kuntalain muutoksella (419/2021) tarkennettiin alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä. Lain 110 §:n perustelujen (HE 242/2020) mukaan taloussuunnitelmassa on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä on katettava. Pykälässä tarkoitetun alijäämän kattamisen keinojen tulee olla ensisijaisesti reaali-talouden keinoja

eli tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä. Tällaisena keinona ei voida pitää kunnan taseen peruspääoman alentamista alijäämän kattamiseksi, joka merkitsisi kertyneen nettovarallisuuden käyttöä palvelujen rahoittamiseen. Kirjanpidon toimenpiteenä peruspääoman alentaminen tase-erien välisenä siirtona on sallittu vain poikkeustapauksessa. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista silloin, kun kunnan palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista esimerkiksi silloin, jos lailla muutetaan kuntien tehtäviä ja jos muutos vaikuttaa kunnan omaisuuteen ja rahoituksen tarpeeseen. Peruspääoman alentamisen soveltamista on tulkittava suppeasti.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja peruspääoman määräytymisestä.

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäätöä (ns. voimaansäätölaki)

Voimaansäätölain 20 §:n mukaan erikoissairaanhoidon 7 §:ssä mainittujen sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä kehitysvammaisten erityishuollossa annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut erityishuoltopiirit siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023.

Voimaansäätölain 33 §:n mukaan 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja HUS-sairaanhoitopiirin jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymään. Pykälän perusteluissa on viitattu kuntalain 117 §:ään, jonka mukaan kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, vastaavat jäsenkunnat siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on perussopimuksessa sovittu.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto kuntayhtymän alijäämän kirjaamisesta jäsenkunnan kirjanpidossa (113/2015)

Kuntajaoston lausunnon 113/2015 mukaan jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymään kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi esimerkiksi kuntayhtymän päättämällä muilla toimenpiteillä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto lainan arvonalennuksen ja peruspääoman muutoksen kirjaamisesta kuntayhtymän ja jäsenkunnan kirjanpidossa (121/2019)

Kuntajaoston lausunnon 121/2019 mukaan kuntayhtymän peruspääomaa on mahdollista alentaa alijäämän kattamiseksi, mikäli pitkäaikaisen pääomarahoituksen määrä taseessa ylittää pysyviin vastaaviin sitoutuneen pääoman määrän ja mikäli pääomarahoituksen tarve on pysyvästi alentunut esimerkiksi omaisuuden luovutuksen, menetyksen tai ylimääräisten poiston taikka arvonalentumisen seurauksena. Käytännössä edellytykset täyttyvät vain silloin, kun kuntayhtymän toiminta supistuu ja pääomarahoituksen tarve pysyvästi vähenee. Kirjanpitovelvollisen tulee arvioida peruspääoman alentamisen edellytykset dokumentoidusti.

Lausunnossa on myös todettu, että kuntayhtymäosuuden arvo kunnan taseessa on muodostunut osuutena kuntayhtymän nettovarallisuutta kuvaavasta peruspääomasta. Kuntayhtymän peruspääoman alentamisen seurauksena jäsenkunnan kuntayhtymäosuuden rahamääräinen arvo laskee, vaikka kuntayhtymän palveluntuotantokyky ei alenisi. Kuntayhtymän peruspääoman alentamisesta johtuva kuntayhtymäosuuden pysyvä arvon aleneminen merkitään jäsenkunnan kirjanpidossa tuloslaskelmaan arvonalentumisena kuluksi.

Kuntalain alijäämän kattamista koskevaa sääntelyä on muutettu kuntajaoston lausunnon 121/2019 antamisen jälkeen. Lausuntoa ei ole mahdollista soveltaa siltä osin kuin se poikkeaa voimassa olevan kuntalain perusteluista.

Lausunnon perustelut

Kirjanpitolain mukaan kirjanpitoon merkitään lähtökohtaisesti liiketapahtumina ainoastaan menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Muut kirjatukset kuten tuloksenkäsittelyerät ovat mahdollisia silloin, jos niistä säädetään laissa tai lain nojalla annetuissa kirjanpito-ohjeissa. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain 113–116 §:n, 120 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan soveltamisesta.

Kirjanpitolaki edellyttää, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätöksen oikean ja riittävän kuvan vaatimus koskee myös yli- ja alijäämän määrää. Oikea ja riittävä kuva yli- tai alijäämän määrästä korostuu tilanteessa, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen voimaansäätölaissa on erityisiä säännöksiä alijäämän kattamisesta ja jossa sairaanhoitopiirin kuntayhtymän varat ja velat sitoumuksineen siirtyvät kuntayhtymältä hyvinvointialueelle.

Kuntalaki ei sisällä sääntelyä peruspääoman määrästä. Peruspääoma on muodostettu nykyiseen kirjanpitojärjestelmään siirryttäessä 1.1.1997 tilanteen mukaisena kirjanpitolautekunnan kuntajaoston taseen laatisemasta antaman yleisohjeen mukaisesti. Kuntayhtymän peruspääoman määrää muuttuu lähtökohtaisesti jäsenkuntien pääomasijoituksista tai niiden palautuksista. Kirjanpitolautekunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja peruspääoman käsittelystä kirjanpidossa ja peruspääoman muuttamisesta kirjanpidon toimenpiteenä.

Kuntalain perustelujen mukaan kirjanpidon toimenpiteenä peruspääoman alentaminen tase-erien välisenä siirtona on sallittu vain poikkeustapauksessa. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista silloin, kun kunnan tai kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Peruspääoman alentaminen on mahdollista esimerkiksi silloin, jos lailla muutetaan kuntien tai kuntayhtymien tehtäviä ja jos muutos vaikuttaa kunnan omaisuuteen ja rahoituksen tarpeeseen. Peruspääoman alentamisen soveltamista on tulkittava suppeasti.

Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa kuntayhtymän toiminta lakkaa lain nojalla, toiminta jatkuu hyvinvointialueen järjestämisvastuulla. Järjestämisvastuun siirtyminen ei vaikuta palvelutoiminnassa käytettävän omaisuuden eikä rahoituksen tarpeeseen. Kyse ei siten ole kuntalain perusteluissa ja kuntajaoston lausunnossa 121/2019 tarkoitetusta tilanteesta, jossa kuntayhtymän palvelutoiminta supistuisi ja pääomarahituksen tarve pysyvästi vähenisi.

Kirjanpitolautekunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto katsoo, että kuntayhtymän alijäämien kattamista koskevan voimaantulon säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että kuntien järjestämisvastuun aikana syntyneet kuntayhtymän menot jäävät kuntien rahoitettaviksi. Peruspääoman alentaminen alijäämien kattamiseksi merkitsisi sitä, että kunnat eivät vastaisi niiden järjestämisvastuun aikana syntyneistä kuntayhtymän menoista, vaan alijäämien määrä vähentäisi hyvinvointialueelle siirtyvää nettovarallisuutta.

Lausunto

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annettun lain 20 §:n mukainen kuntayhtymän siirtyminen hyvinvointialueelle ei ole kuntalain 110 §:n perustelujen tai kuntajaoston lausunnon 121/2019 tarkoittama tilanne, jossa kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Lausuntopyynnössä kuvatussa tilanteessa peruspääomaa ei ole mahdollista alentaa kirjanpidon toimenpiteenä tase-erien välisenä siirtona kuntayhtymän alijäämän kattamiseksi.

KUNTIEN LAUSUNNOT

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

SIHTEERIN VASTAUS

20.12.2022

Lausuntopyyntönne 13.12.2022

KUNTAYHTYMÄN ALIJÄÄMÄN KATTAMINEN OSITTAIN PERUSPÄÄOMAA ALENTAMALLA

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on 13.12.2022 saapuneella lausuntopyynnöllä pyytänyt kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausuntoa siitä, voidaanko osa kuntayhtymän taseeseen kertyneestä alijäämästä kattaa peruspääomaa alentamalla lausuntopyynnön ja sen liitteessä tarkemmin esitetyillä perusteilla.

Vastaus ja perustelut

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on käsitellyt otsikossa mainitun lausuntopyyntönne ja päättänyt, ettei se anna asiasta uutta lausuntoa, koska lausuntopyyntönne ei sisällä sellaisia kirjanpito-oikeudellisia seikkoja, että hyvinvointialue- ja kuntajaoston tulisi hyvän kirjanpitotavan yleiseksi ohjaamiseksi antaa uusi lausunto.

Kuntalain perustelujen (HE 242/2020) mukaan kirjanpidon toimenpiteenä peruspääoman alentaminen tase-erien välisenä siirtona on sallittu vain poikkeustapauksessa. Peruspääoman alentaminen on mahdollista silloin, kun kunnan palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Peruspääoman alentaminen on mahdollista esimerkiksi, jos lailla muutetaan kuntien tehtäviä ja jos muutos vaikuttaa kunnan omaisuuteen ja rahoituksen tarpeeseen. Peruspääoman alentamisen soveltamista on tulkittava suppeasti.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on lausunnossaan 127/2022 jo todennut, että sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (ns. voimaannpanolaki) 20 §:n mukainen kuntayhtymän siirtyminen hyvinvointialueelle ei ole kuntalain 110 §:n perustelujen (HE 242/2020) tai kuntajaoston lausunnon 121/2019 tarkoittama tilanne, jossa kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee, ja että peruspääomaa ei ole mahdollista alentaa kirjanpidon toimenpiteenä tase-erien välisenä siirtona kuntayhtymän alijäämän kattamiseksi. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja peruspääoman määräytymisestä.

Hyvinvointialue- ja kuntajaosto toteaa lisäksi, että kuntayhtymän alijäämä kertyy tuottojen ja kulujen negatiivisesta erotuksesta. Alijäämän kattamisvelvollisuuteen eivät vaikuta esimerkiksi lausuntopyynnössä kuvattu keskimääräisten poistojen ja korvausinvestointien erotus, pysyvien vastavien ja pitkäaikaisen pääomarahoituksen suhde, uuden sairaalan pääomakustannukset tai käynnistämiseen liittyvät kertaluonteiset kustannukset. Useiden lausuntopyynnön liitteessä esitettyjen ohjeiden jälkeen on hyväksytty kuntalain muutos, mikä on huomioitava kirjanpidollisia ratkaisuja tehtäessä. Jaosto korostaa, että kuntalain 110 §:n perustelujen (HE 242/2020) mukaan peruspääoman alentaminen on mahdollista silloin, kun kunnan tai kuntayhtymän palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Lausuntopyynnössä ei ole esitetty, että palvelutoiminta olisi supistunut pysyvästi.

Kuntayhtymän alijäämän kattamisvelvollisuudesta on säädetty vuonna 2015 voimaan tulleessa kuntalaissa ja erikseen hyvinvointialueelle siirtyvien kuntayhtymien alijäämän kattamisesta vuonna 2021 voimaan tulleessa voimaanpanolaissa, ja se koskee taseeseen kertyneen alijäämän yhteenlaskettua määrää riippumatta alijäämän syntymisajankohdasta.

Sari Korento

kirjanpitolausutakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston sihteeri

JAKELU

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

TIEDOKSI

Kirjanpitolausutakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto

PERUSSOPIMUS

Kh hyväksynyt 17.12.2008
Hallituskäsittelyt:
19.11.2012 ja 10.4.2013

KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI

SISÄLLYSLUETTELO

1

I LUKU	YLEISET MÄÄRÄYKSET	1
1 §	KUNTAYHTYMÄN NIMI JA KOTIPAIKKA	1
2 §	KUNTAYHTYMÄN JÄSENKUNNAT	1
3 §	KUNTAYHTYMÄN TEHTÄVÄT	1
4 §	KUNTAYHTYMÄN PERUSPÄÄOMA JA JÄSENKUNTIEN OSUUDET	1
5 §	JÄSENKUNTIEN OSUUDET JA VASTUU	2
6 §	JÄSENKUNNAN OTTAMINEN JA ERO	2
II LUKU	KUNTAYHTYMÄN TOIMIELIMET	3
VALTUUSTO		3
7 §	JÄSENTEN LUKUMÄÄRÄ JA ÄÄNIVALTA	3
8 §	VALTUUSTON TOIMIKAUSI	3
9 §	VALTUUSTON TEHTÄVÄT	3
10 §	VALTUUSTON PÄÄTÖSVALTAISUUS	4
11 §	VALTUUSTON TYÖJÄRJESTYS	4
HALLITUS JA MUUT TOIMIELIMET		4
12 §	KOKOONPANO JA TOIMIKAUSI	4
13 §	HALLITUKSEN TEHTÄVÄT	4
14 §	NIMENKIRJOITUS	4
15 §	MUUT TOIMIELIEMET	4
III LUKU	SUUNNITTELU JA TALOUS	5
16 §	TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA	5
17 §	SUUNNITELMAPOISTOT	5
18 §	RAHOITUS	5
19 §	PALVELUJEN HINNOITTELU JA LASKUTUS	5
20 §	ERITYISVELVOITTEISTA AIHEUTUVA MAKSUOSUUS	6
21 §	POIKKEUKSELLISTEN SUURTEN KUSTANNUSTEN TASAUSMENETTELY	6
22 §	VIIVÄSTYSKORKO	6
IV LUKU	TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS	6
23 §	TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS	6
24 §	RAHASTOJEN PERUSTAMINEN	6
V LUKU	HALLINNON JA TALOUDEN TARKASTUS	7
25 §	HALLINNON JA TALOUDEN TARKASTUS	7
VI LUKU	MUUT MÄÄRÄYKSET	7
26 §	KUNTAYHTYMÄN PURKAMINEN JA LOPPUSelvitys	7
27 §	SOPIMUSTA KOSKEVIEN ERIMIELISYYKSIEN KÄSITTELY	7
28 §	SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN	7
VII LUKU	VOIMAANTULO JA SOVELTAMINEN	7
29 §	SOPIMUKSEN VOIMAANTULO	7

KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPiIRIN KUNTAYHTYMÄN PERUSSOPIMUS

I Luku YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Kuntayhtymän nimi ja kotipaikka

Kuntayhtymän nimi on Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja sen kotipaikka on Jyväskylän kaupunki.

2 § Kuntayhtymän jäsenkunnat

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski.

3 § Kuntayhtymän tehtävät

Kuntayhtymän tehtävänä on tuottaa ja järjestää jäsenkuntien puolesta erikoissairaanhoidon palveluja sekä huolehtia laissa säädetyistä muista tehtävistä, joita ovat jäsenkuntien osoittamassa laajuudessa

- kehitysvammaisten erityishuolto
- perusterveydenhuolto ja siihen kiinteästi liittyvät sosiaalitoimen tehtävät
- terveyden, toimintakyvyn ja sosiaalisen turvallisuuden huomioon ottamisen edistäminen alueellaan.

Kuntayhtymä voi ottaa valtuuston päätöksellä hoidettavakseen myös muita sosiaali- ja terveydenhuollon tai näiden palvelujen tuottamiseen ja järjestämiseen kiinteästi liittyviä muita tehtäviä.

Kuntayhtymä voi tuottaa ja järjestää erikoissairaanhoidon palveluja muillekin kuin jäsenkunnille sekä tuottaa ja järjestää niille myös muita toimialaansa liittyviä palveluita.

4 § Kuntayhtymän peruspääoma ja jäsenkuntien osuudet

Peruspääoma jaetaan jäsenkuntien osuuksiksi vuoden 1996 tilinpäätöksen omistusosuuksien suhteessa. Kuntakohtaiset peruspääomaosuudet ilmoitetaan taseen liitetiedoissa.

Valtuusto vahvistaa peruspääoman määrän sekä päättää peruspääoman korottamisesta ja alentamisesta.

Peruspääomaa voidaan korottaa seuraavissa tapauksissa:

- a) Sairaanhoidopiiriin liittyy uusi jäsenkunta;
- b) Investointimenon rahoittamiseksi jäsenkuntien peruspääoman sijoituksilla. Kunkin kunnan peruspääomaan lisätään se määrä, jolla kunta on investointimenon rahoittamiseen osallistunut;
- c) Jäsenkuntien apporttiluovutuksilla. Kunkin kunnan peruspääomaa lisätään se määrä, jonka kunta on luovuttanut apporttiluovutuksena;
- d) Siirrolla muusta omasta pääomasta.

Valtuusto päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä siitä maksaako kuntayhtymä jäsenkuntien peruspääomaosuuksille korkoa, maksettavan koron suuruuden ja maksuajankohdan.

5 § Jäsenkuntien osuudet ja vastuu

Jäsenkunnan osuus kuntayhtymän varoihin sekä vastuu veloista ja velvoitteista määräytyvät peruspääomaosuuksien mukaisessa suhteessa.

Kuntayhtymän on pidettävä luetteloa jäsenkuntien peruspääomaosuuksista.

6 § Jäsenkunnan ottaminen ja ero

Jäsenkunnan ottamisesta ja eron ehdoista päättää valtuusto, ellei laissa ole toisin säädetty.

Mikäli laissa ei ole muuta säädetty kunnan osuudesta suoritettavasta korvauksesta, suoritetaan kuntayhtymästä eroavalle kunnalle sairaanhoidopiirin valtuuston päätöksellä kunnan osuus peruspääomasta tai osa siitä ottaen huomioon kunnan vastuu sairaanhoidopiirin veloista ja velvoitteista. Korvaus peruspääomaosuuksista suoritetaan tasasuuruusina erinä enintään kymmenen vuoden aikana eron voimaantulosta lukien.

Mikäli muut jäsenkunnat eivät lunasta jäsenkunnan eron johdosta kuntayhtymälle poistuvaa pääomaosuutta, alennetaan peruspääomaa.

Mikäli laissa ei ole muuta säädetty, uuden jäsenkunnan peruspääomasijoituksen määrästä ja suoritusajasta päättää sairaanhoidopiirin valtuusto.

II Luku KUNTAYHTYMÄN TOIMIELIMET

VALTUUSTO

7 § Jäsenten lukumäärä ja äänivalta

Kuntayhtymän valtuustoon jäsenkunnat valitsevat jäseniä seuraavasti:

Väestötietolaissa tarkoitettuun väestötietojärjestelmään otettu viimeisin tieto kunnan asukasluvusta vuoden vaihteessa	Jäsenten lukumäärä
2 000 tai vähemmän	1
2 001 - 8 000	2
8 001 - 25 000	3
25 001 - 100 000	4
100 001 - tai enemmän	5

Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Jäsenkunnan valitsemien jäsenten yhteinen äänimäärä valtuustossa määräytyy viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesti jäsenkunnalta kuntayhtymän menoihin palveluista perittyjen korvausten (18 §) ja maksuosuuksien (20 § ja 21 §) yhteismäärän mukaisessa suhteessa.

Jäsenkunnan valitsemilla jäsenillä yhteensä on yksi ääni kutakin alkavaa 300 000 euroa kohden. Äänimäärä voi kuitenkin olla enintään 35 % kaikkien jäsenkuntien valitsemien jäsenten yhteenlasketusta rajoittamattomasta äänimäärästä.

Kunnan valitsemien jäsenten yhteinen äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.

8 § Valtuuston toimikausi

Jäsenet valtuustoon valitaan jäsenkuntien valtuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi.

9 § Valtuuston tehtävät

Kuntayhtymän jäsenkunnat käyttävät valtuuston kokouksissa ylintä päätösvaltaa kuntayhtymän asioissa.

Valtuusto

- hyväksyy kuntayhtymän talousarvion ja -suunnitelman
- hyväksyy tilinpäätöksen, päättää vastuuvapauden myöntämisestä ja toimenpiteistä,

- joihin hallinnon ja talouden tarkastus antavat aiheita
- valitsee kuntayhtymän hallituksen jäsenet sekä jäsenten keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan
- valitsee tilintarkastajat ja tarkastuslautakunnan jäsenet.

10 § Valtuuston päätösvaltaisuus

Valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) jäsenistä on saapuvilla ja he edustavat vähintään puolta (1/2) kaikkien jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä.

11 § Valtuuston työjärjestys

Valtuuston kokouksista, kokouskutsusta ja kokousmenettelystä määrätään tarkemmin valtuuston hyväksymässä valtuuston työjärjestyksessä.

HALLITUS JA MUUT TOIMIELIMET

12 § Kokoonpano ja toimikausi

Kuntayhtymällä on hallitus, johon valtuusto valitsee toimikaudekseen yhdeksän (9) jäsentä ja kullekin jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen.

13 § Hallituksen tehtävät

Hallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää, tekee sen puolesta sopimukset sekä käyttää kuntayhtymän puhevaltaa.

Hallitus antaa selityksen valtuuston päätöksestä tehdyn valituksen johdosta.

Tarkemmat määräykset hallituksen tehtävistä ja päätösvallasta annetaan valtuuston hyväksymässä hallintosäännössä.

14 § Nimenkirjoitus

Kuntayhtymän nimenkirjoittajista määrätään hallintosäännössä.

15 § Muut toimielimet

Valtuusto tai hallitus voi tarvittaessa asettaa muita kuntalain mukaisia toimielimiä, esim. lautakuntia, toimikuntia tai liikelaitosten johtokuntia. Näiden toimielinten jäsenten valintaa ja tehtäviä koskevat määräykset

sisältyvät valtuuston hyväksymään hallintosääntöön tai liikelaitosten johtosääntöihin.

III Luku SUUNNITTELU JA TALOUS

16 § Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on hyväksyttävä kuntayhtymälle kuntalain tarkoittama talousarvio ja -suunnitelma hallintosäännössä vahvistettuun määräpäivään mennessä.

Hallituksen ehdotus talousarvioksi ja -suunnitelmaksi on toimitettava valtuustolle ja jäsenkunnille hallintosäännössä vahvistettuun määräpäivään mennessä.

Talousarviota ja -suunnitelmaa valmisteltaessa on jäsenkunnille varattava tilaisuus tehdä ehdotuksia kuntayhtymän toiminnan ja talouden kehittämisestä.

17 § Suunnitelmapoistot

Suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet hyväksyy valtuusto.

18 § Rahoitus

Kuntayhtymän menot katetaan palveluista perittävillä korvauksilla.

Investoinnit voidaan valtuuston päättämällä tavalla rahoittaa myös kuntayhtymän peruspääomaa korottamalla tai vieraalla pääomalla. Mikäli investointi rahoitetaan peruspääomaa korottamalla, jakaantuu peruspääoman korotus jäsenkuntien kesken peruspääomaosuuksien suhteessa.

Perustamishankkeen valtiosuuden käsittelystä määrätään tarvittavilta osin hallintosäännössä.

19 § Palvelujen hinnoittelu ja laskutus

Palvelujen hinnoittelu perustuu valtuuston talousarvion hyväksymisen yhteydessä vahvistamiin perusteisiin. Jäsenkuntia laskutetaan yhdenmukaisin perustein.

Palvelujen yksikköhinnat vahvistaa hallitus tai liikelaitoksen johtokunta valtuuston hyväksymien perusteiden pohjalta. Hallituksella ja liikelaitoksen johtokunnalla on toimintavuoden aikana mahdollisuus muuttaa palveluista perittäviä hintoja.

20 § Erityisvelvoitteista aiheutuva maksuosuus

Jäsenkunnilta peritään erikseen sairaanhoitopiirin erityisvelvoitteiden ylläpidosta aiheutuva maksuosuus. Valtuusto päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä maksun määräytymisperusteista ja maksun määrästä asukasta kohti.

21 § Poikkeuksellisten suurten kustannusten tasausmenettely

Mikäli laissa ei ole toisin säädetty, jäsenkuntien potilaskohtaiset poikkeuksellisen suuret kustannukset tasataan vuosittain asukasmäärien mukaisessa suhteessa. Tällöin tasausmenettely koskee valtuuston päättämällä tavalla tasausrajan ylittäviä, potilaskohtaisesti laskettuja kalenterivuoden aikana aiheutuneita kustannuksia.

22 § Viivästyskorko

Maksun viivästyessä kuntayhtymä perii korkolain mukaisen viivästyskoron.

IV Luku TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

23 § Tilinpäätös ja toimintakertomus

Varainhoitovuoden tilinpäätös on annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi hallintosäännössä määrättyyn päivään mennessä.

Sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen allekirjoittavat hallituksen jäsenet ja sairaanhoitopiirin johtaja.

Toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastajien kertomuksessa tehtyjen muistutusten johdosta annetut selitykset, hallituksen lausunto ja tarkastuslautakunnan mietintö on toimitettava valtuustolle hallintosäännössä määrättyyn päivään mennessä.

Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää samalla tilikauden tuloksen käsittelystä ja tarvittavista talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä. Mikäli valtuusto päättää palauttaa ylijäämän tai osan siitä jäsenkunnille, tapahtuu palautus palveluista perittyjen korvausten ja maksuosuuksien yhteismäärän mukaisessa suhteessa.

24 § Rahastojen perustaminen

Rahastojen perustamisesta ja niiden säännöistä päättää valtuusto.

V Luku HALLINNON JA TALOUDEN TARKASTUS**25 § Hallinnon ja talouden tarkastus**

Hallinnon ja talouden tarkastamisesta noudatetaan mitä siitä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kuntayhtymän tarkastussäännössä.

Kuntalain mukaiseen tarkastuslautakuntaan valitaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme jäsentä sekä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen.

VI Luku MUUT MÄÄRÄYKSET**26 § Kuntayhtymän purkaminen ja loppuselvitys**

Kuntayhtymän purkamisesta päättävät jäsenkuntien valtuustot. Kuntayhtymän purkautuessa hallitus huolehtii loppuselvityksestä elleivät jäsenkunnat sovi muusta järjestelystä. Kuntayhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen jaetaan jäsenkunnille niiden peruspääomaosuuksien suhteessa. Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä on varoja suurempi, jäsenkunnat ovat velvolliset suorittamaan erotuksen edellä mainittujen osuuksien suhteessa.

27 § Sopimusta koskevien erimielisyyksien käsittely

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan kuntien välisin neuvotteluin. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, erimielisyydet ratkaistaan välimiesmenettelystä annetun lain mukaisessa välimiesmenettelyssä. Kumpikin erimielisyyden osapuoli nimeää yhden välimiehen, jotka valitsevat lisäksi yhden välimiehen toimimaan puheenjohtajana.

28 § Sopimuksen muuttaminen

Tätä sopimusta voidaan muuttaa kuntalaissa säädetyssä järjestyksessä.

VII Luku VOIMAANTULO JA SOVELTAMINEN**29 § Sopimuksen voimaantulo**

Tämä perussopimus tulee voimaan 1.1.2009 alkaen.

Aluehallitus

§ 217 Ylimääräistä muutoksenhakua koskeva hakemus korkeimmalle hallinto-oikeudelle Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksen 17.6.2022 § 9 purkamiseksi

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/873/02.06.01.03/2023

Aluehallitus 20.6.2023 § 217

Valmistelija(t) Johanna Aalto, p. 050 434 6544, Lasse Leppä, p. 050 599 9545

Selostus asiasta Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston 17.6.2022 § 9 tekemä päätös ja sitä koskevat toimenpiteet ovat tulleet Keski-Suomen hyvinvointialueen tietoon keväällä 2023, koska hyvinvointialue on vastannut sairaanhoitopiirin vuotta 2022 koskevan tilinpäätöksen valmistelusta.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä on havaittu, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston tekemä päätös (§ 9) on sekä lainsäädännön että siitä annettujen ohjeiden vastainen, eikä sitä ole ollenkaan annettu Keski-Suomen hyvinvointialueelle tiedoksi. Alkuperäistä päätöstä voidaan pitää em. perustein myös yleisen edun vastaisena.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksen purkamista voidaan hakea korkeimmalta hallinto-oikeudelta (KHO). Asiassa on päädytty esittämään, että Keski-Suomen hyvinvointialue jättää tämän hakemuksen. Sen keskeinen sisältö on hakea Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksen 17.6.2022 § 9 purkamista lainvastaisena, tiedoksiannon puuttumisen perusteella sekä yleisen edun vaatiessa päätöksen purkamista hallintoasioiden oikeudenkäyntiä koskevan lain (808/2019) 117 §:n 1 momentin 1-, 2 ja 3- kohtien sekä 2 momentin perusteella. Ehdotus jätettäväksi hakemukseksi on esityslistan liitteenä.

Toimivalta asiassa

Hallintosäntö § 17

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus Aluehallitus päättää, että Keski-Suomen hyvinvointialue jättää korkeimmalle hallinto-oikeudelle liitteenä olevan hakemuksen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston 17.6.2022 § 9 päätöksen purkamiseksi ja päättää valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan allekirjoittamaan ko. hakemuksen.

Aluehallitus

Asian kokouskäsittely:

Ennen asian käsittelyä Maria Kaisa Aula, Hilma Vepsäläinen, Kari Kiiskinen ja Mervi Hovikoski poistuivat esteellisinä kokouksesta käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Esteellisyyden peruste: Yhteisöjäävi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Hakemus_KHO
Liite 1_KSSHYP_yhtymävaltuusto
Liite 2_KSSHYP_yhtymähallitus_6_2022
Liite 3_KSSHYP_yhtymähallitus_12_2022
Liite 4_Lausunto_Kuntakila_127/2022
Liite 5_Kuntakilan_sihteerin_vastaus_12_2022
Liite 6_KSSHYP_perussopimus

Aluehallitus

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

**Oikaisuvaatimus-
viranomainen**

Pöytäkirja nähtävänä www.hyvaks.fi 28.6.2023

Tiedoksianto

Asianosaiset:

**Otteen oikeaksi
todistaa**

Ella Sofia Aniranta, hallinnon asiantuntija

